

Kdo bo prebudil Alpsko konvencijo?

Alpska konvencija mora končno postati vidna in podati odgovore na pereče probleme v alpskem prostoru.

Alpah, kljub vsemu pa organi Alpske konvencije delujejo deloma neučinkovito ali pa se vrtijo v krogu. CIPRA poziva države pogodbenice, da na 11. Alpski konferenci, ki bo potekala na Brdu pri Kranju 8. in 9. marca, z izvedbenimi projekti končno oživijo pomen Alpske konvencije.

Alpska konvencija je pred dvema desetletjema postavila temelj skupne alpske politike, danes pa bi lahko ponudila tudi odgovore na vprašanja, ki jih odpira globalizacija. Skupni projekti na področju varstva podnebja ali ravnanja z vedno pogostejšimi naravnimi nesrečami kažejo, kako velike so možnosti za čezmejno sodelovanje. Kljub temu pa možnosti, ki jih ponuja konvencija še zdaleč niso izčrpane - in se jih mnogi premalo zavedajo. V aktualni številki Alp na odru "Kdo jo bo prebudil?" je CIPRA, ki je bila pobudnica rojstva konvencije, napravila povzetek 20 let njenega obstoja.

Ratifikacijski proces je zašel v slepo ulico. Švica, ki bo marca 2011 prevzela predsedovanje od Slovenije, doslej še ni ratificirala niti enega samega izvedbenega protokola. Prav tako Italija. Evropska unija in Monako sta ratificirala le nekatere. Sredstev za izvajanje projektov, ki bi v alpskih regijah spodbujali dejavnosti in vzbujali potrebno pozornost, tako rekoč ni. In kako naj potem Alpsko konvencijo ljudje v Alpah prepoznajo, sprejmejo, cenijo in podpirajo? Pogodbenice bodo morale Alpsko konvencijo oživiti s konkretnimi izvedbenimi projekti, organi konvencije pa se bodo morali začeti intenzivneje pojavljati v vlogi pobudnikov in spodbujevalcev tovrstnih projektov. Za financiranje projektov, mrež in intenzivnejšo komunikacijo bo treba ustanoviti alpski sklad - to morajo predlagati pogodbenice, delovanje sklada pa tudi sofinancirati. Navsezadnje gre za to, da prizadetim deležnikom iz dežel, pokrajin, kantonov in občin omogočimo, da v organih Alpske konvencije sodelujejo - ti so na to pripravljeni.

Vprašanje je zgolj: kdo izmed ministrov in ministric bo Alpsko konvencijo zbudil iz spanja. Švicarska okoljska ministrica, ki bo Alpski konvencije predsedovala v naslednjih dveh letih, sigurno še ne kmalu. Doris Leuthard se namreč konference na Brdu pri Kranju ne bo udeležila. Viri: www.cipra.org/alpenaodru; www.cipra.org/sl/presse/sporocilo-za-medije

Vsebina

[Kdo bo prebudil Alpsko konvencijo?](#)

[Idrija je Alpsko mesto leta 2011](#)

[Načrtovana gradnja največjega
vetrnega parka v Alpah](#)

[Projekti za varovalne gozdove
nagrajeni](#)

[Podnebne spremembe:
macesnovem zavijaču že
primanjkuje macesnov](#)

[Posledice olimpijske kandidature
Annecyja/F premalo upoštevane](#)

[Kalkkögel - območje miru, ki le-tega
ne najde](#)

[Nova prostorska zasnova naj bi
rešila švicarsko pokrajino](#)

[Nagrada občinam za uspešno rabo
obnovljivih virov energije](#)

[O tem in onem](#)

[Prireditve](#)

[Saj ni res, pa je!](#)

Idrija je Alpsko mesto leta 2011

Idrija: Mestece z ambicioznimi cilji na področju varstva okolja.

Naziv, ki simbolizira usmerjenost v trajnostni razvoj, je bil slovenskemu mestu podeljen tudi za njegova prizadevanja na področju varstva podnebja. Osrednja slovesnost ob prevzemu naziva Alpsko mesto leta je potekala 8. februarja 2011 v Idriji. Idrija namerava v "svojem letu" izvajati obstoječe projekte, na primer obogatiti ponudbo domačih ekoloških izdelkov na kmečki tržnici, lotila pa se bo tudi novih idej: občina, ki šteje 12.000 prebivalcev, tako že pripravlja zasnovo lokalne oskrbe z energijo iz obnovljivih virov, zmanjšati želi tudi količine izpustov CO₂. Za promocijo trajnostnega turizma bodo v Idriji uredili nove kolesarske poti. Leto Alpskega mesta je Idrija začela s pregledom na že doseženo, na primer na projekt za zmanjševanje svetlobnega onesnaževanja. Med 25. in 26. marcem bosta v Idriji potekala simpozij o naravnih nesrečah ter razstava o rušilnem potresu. Poleti se bo odvijal tradicionalni čipkarski festival. Proti koncu

"alpskega leta" pa bomo novembra v Idriji lahko poslušali predavanje o sobivanju človeka in zveri.

Idrija (2011) je po Mariboru (2000) drugo slovensko mesto, ki mu je bil podeljen naziv Alpskega mesta leta. Odmaknjeno predalpsko mestece je bilo petsto let pod vplivom tradicije rudarjenja in je svetovno znano predvsem po idrijski čipki.

Vir: www.alpskomesto.org/sl/za-medije

Načrtovana gradnja največjega vetrnega parka v Alpah

Gora Midino Kamm v Piemontu/I je rešena. Obnovljivi viri energije ja, vendar ne za vsako ceno.

Javnosti sta bila projekta skupaj s študijami o okoljski sprejemljivosti predstavljena šele potem, ko je to zahtevalo krovno združenje za varstvo narave in okolja. Če bosta projekta dejansko dobila zeleno luč, bo v Alpah nastal največji in najvišje ležeči vetrni park. "To bi lahko postalo signal za druge. Sledili bodo številni projekti," meni Egger. Zavrnjen pa je bil velik projekt gradnje vetrnega parka v Piemontu. Ministrski svet je prejšnji teden zavrnil sporni projekt na gori Monte Mindino, kjer naj bi postavili dve vetrnici z rotorjem premera 108 m in višino, primerljivo z višino petnadstropne hiše.

Viri in več informacij: <http://unersattelberg.wordpress.com/> (de), www.governo.it/Governo/ConsiglioMinistri (it), www.targatocn.it/2011/02/10/leggi-notizia (it), www.club-arc-alpin.eu/fileadmin/downloads (en)

Projekti za varovalne gozdove nagrajeni

Alpsko nagrado za varovalne gozdove 2010 je konec januarja v Churu v Švici prejel avstrijski kraj Blons, član Omrežja občin "Povezanost v Alpah", in sicer za ureditev pešpoti v spomin na žrtve uničujočega plazu v petdesetih letih kot tudi za dokumentacijsko središče (v kategoriji odnosi z javnostmi). Za nagrado so se potegovali kandidati iz celotnega alpskega prostora. Odločilna merila za izbor so bili izvirnost in ustvarjalnost projektov kakor tudi njihov zgleden karakter. Te pogoje je izpolnjevala švicarska občina Val Mustäir s projektom Šola v biosfernem gozdu, pa tudi Južnotirolčan Richard Kofler, ki je s projektom obnove varovalnega gozda dokazal veliko zavzetost za varovanje okolja. Tirolska skupnost za gozdove Iseltal je prejela nagrado za svoje delovanje pri pomlajevanju gozdov, s čimer se v organizaciji ukvarjajo že od devetdesetih let. Nagrajen je bil tudi kratek film z naslovom Ogolele Alpe Christiane Streckfuss z Bavarske. Alpsko nagrado za varovalne gozdove od leta 2006 podeljuje Delovna skupnost alpskih gozdarskih društev, ki tako daje priznanje zglednim projektom, namenjenim ohranjanju in izboljšanju različnih funkcij varovalnega gozda. Poleg kategorije "odnosi z javnostmi" podeljuje skupnost še nagrade za šolske projekte, za spešno izpeljane projekte, partnerstva na področju varovalnih gozdov in inovacije ter tudi priznanje za posebne dosežke.

Vira: www.ar.ge.forstvereine.eu/schutzwaldpreis (de), www.provincia.bz.it/usp/285.asp?aktuelles (it),

Kratek film Ogolele Alpe: www.youtube.com/watch?v=no95OZg8S34 (de)

Podnebne spremembe: macesnovem zavijaču že primanjkuje macesnov

Vsakih osem do deset let postanejo številni macesni že zgodaj poleti rjave barve - namreč takrat, ko se nenadoma poveča število macesnovega zavijača: gosenice metulja se hranijo z mladimi iglicami, ki se zaradi tega posušijo. Ciklično pojavljanje škodljivca lahko zdravi macesni prestopajo brez posledic, a zadnje ugotovitve švicarskih raziskovalcev kažejo, da se bo to zaradi podnebnih sprememb v prihodnje verjetno spremenilo. Opravljena je bila študija, ki je raziskovala zgodovino te žuželke v zadnjih 1200 letih. Meritve so pokazale, da se je množično razmnoževanje, ki se sicer pojavi vsakih deset let, od leta 1980 nenadoma zelo spremenilo. Razlog bi lahko bile vedno višje temperature: habitat, ki je optimalen za gosenice, se je s 1600 metrov pomaknil na 2000 m. n. v., na kateri pa se macesni pojavljajo občutno redkeje.

Študija zveni kot dobra novica za gozdarstvo, ni pa še povsem jasno, kakšne bodo posledice porušenega medsebojnega vplivanja med različnimi vrstami za macesnove gozdove in celotni ekosistem.

Vir: www.crea.hautesavoie.net/image/actualites (en)

Posledice olimpijske kandidature Annecyja /F premalo upoštevane

"Posledicam, ki jih bodo olimpijske igre imele za okolje, se v dokumentaciji, ki jo je v okviru svoje kandidature predložilo mesto, pripisuje večinoma premajhen pomen," so prepričani v francoski okoljevarstveni organizaciji. V odprtem pismu evalvacijski komisiji MOK, ki je na začetku februarja obiskala Annecy, so na predvidljive posledice tega velikega dogodka opozorile tudi organizacije France Nature Environnement, Fédération Rhône Alpes de Protection de la Nature (FRAPNA) in CIPRA Francija. Negativne vplive bi tako občutili predvsem Chamonix, planota Szemnoz in gorska veriga Aravis, saj je vsemu navkljub predvidena gradnja sedmih novih športnih objektov, čeprav prvotni dosje zahteva uporabo že obstoječih objektov. Za planoto Semnoz bi to pomenilo, da bi za tamkajšnje umetno zasneževanje morali uporabljati vodo iz 1200 metrov nižje ležečega jezera Annecy.

Sicer pa je CIPRA Francija januarja izstopila iz Odbora za trajnostni razvoj in okolje. "Kompensacijski ukrepi za varstvo okolja, ki smo jih zahtevali za okolje, denimo ukrep varstva doline Aravis, niso bili upoštevani," je pojasnil Patrick Le Vaguerèse, predsednik CIPRE Francija.

MOK bo odločitev o tem, katero od kandidirajočih mest - München, južnokorejski Pjongjangu ali Annecy- bo leta 2018 organiziralo olimpijske igre, sprejel julija 2011.

Vira: www.cipra.org/fr/CIPRA/cipra-france/presse (en), www.lemonde.fr/sport/article/2011/02/07 (fr)

Kalkkögel - območje miru, ki le-tega ne najde

Gorska veriga Kalkkögel v Stubaiskih Alpah na avstrijskem Tirolskem ima od leta 1983 dalje status območja miru - gre za varstveno kategorijo, ki dosledno prepoveduje "gradnjo žičnic in vlečnic za prevoz potnikov." A prav to načrtujejo upravljavci žičnic, ki zahtevajo vzpostavitev povezave med smučiščema Schlick in Axamer Lizum. Avstrijska planinska zveza je načrte za širjenje ureditve dostopa do tamkajšnjega območja že zavrnila, saj po eni strani pomenijo kršitev Alpske konvencije, ki jo je ratificirala Avstrija, po drugi strani pa gradnja povezovalne železnice prek območja miru tudi zaradi zahtev deželne zakonodaje ni možna. Proti načrtovani pozidavi zavarovanega območja je Avstrijska planinska zveza že sprožila akcijo zbiranja podpisov, pri kateri bo mogoče sodelovati še vse do 31. marca 2011.

Vira in več informacij: www.alpenverein.at/naturschutz/Alpine (de), www.alpenverein.at/naturschutz/Download (de)

Nova prostorska zasnova naj bi rešila švicarsko pokrajino

Za Švico je značilna razpršena gradnja. Nova "zasnova prostorskega razvoja za Švico" naj bi le-to preprečila in poskrbela za boljšo usklajitev prostorskega razvoja: tako naj bi se pri prometnem in poselitvenem razvoju spodbujalo razmišljanje in načrtovanje v nadregionalnih prostorih delovanja. Nepozidana zemljišča naj bi zaščitili pred razpršeno gradnjo ter optimalno izkoristili kapacitete obstoječih cest in železniških tras. Nepozidano pokrajino, ki ustvarja identiteto, naj bi okrepili v njeni vlogi prostora za sprostitve, biotsko raznovrstnost in kmetijstvo. Da bi cilje tudi dejansko uresničili, bodo država, kantoni in občine morali sodelovati pri ravnanju s skromnimi rezervami tal - in to še naprej prostovoljno. Prav zaradi te nezavezujoče obveznosti je kritiko že izrazil Raimund Rodewald, direktor fundacije za varstvo švicarske pokrajine (Stiftung Landschaftsschutz Schweiz), ki zasnovo z vsebinskega pogleda sicer podpira, zahteva pa jasne zakonske omejitve. Upanje polaga v pobudo za varstvo pokrajine, ki jo trenutno obravnava parlament. Kot se glasi zahteva pobude, se celotna površina zazidljivih območij v naslednjih dvajsetih letih ne sme povečevati. Sicer pa Rodewald pri "prostorski zasnovi" kot pomanjkljivost ocenjuje tudi to, da se zanemari podedelje in da se "varstvu kulturne pokrajine ne pripisuje večje teže".

Vira: <http://naturschutz.ch/news> (de), www.beobachter.ch/natur/umweltpolitik (de)

Nagrada občinam za uspešno rabo obnovljivih virov energije

Delovna skupnost alpskih dežel (Arge Alp) je letos razpisala nagrado za prizadevanja na področju rabe obnovljivih virov. Nagrajene bodo občine, ki so se na tem področju še posebno izkazale in zato tudi lahko pokažejo številne uspehe. Edino merilo za ocenjevanje je število letno proizvedenih megavatnih ur na prebivalca. Električna energija lahko izvira iz malih hidroelektrarn, bioplinskih, fotovoltaičnih ali vetrnih elektrarn. Ni pomembno, ali občina sama dobavlja energijo ali pa je to naloga upravljavca s sedežem v tej občini.

Namen natečaja je pokazati možnosti rabe obnovljivih virov energije v alpskem prostoru. Nagrade bo delovna skupnost na začetku julija na podlagi ocene mednarodne žirije podelila tri nagrade v skupni vrednosti 20.000 EUR.

Občine, ki ležijo na Bavarskem/D, v švicarskih kantonih Graubünden in St. Gallen, italijanskih deželah Lombardija in Trentino-Južna Tirolska ter avstrijskih zveznih deželah Salzburg in Vorarlberg lahko svoje kandidature oddajo do konca marca.

Vira: <http://presse.vorarlberg.at/land/dist/vlk-36692.html> (de), www.argealp.org/argealpenenergiepreisfrerne (de)

O tem in onem

Izšla nova publikacija: Alpe v letu 2010

V Stalnem sekretariatu Alpske konvencije so izdali novo publikacijo, ki prinaša pregled dogajanja v Alpah, dodatno pa ga osvetljuje še različno kartografsko gradivo. Cilj v angleščini napisanega priročnika je nazorno prikazati realnost alpskih regij in njihovih izzivov. Več kot tisočletje se alpska pokrajina obravnava kot kulturna pokrajina. Krizna žarišča rabe tal so na karti prav tako prikazana, kot so turistični cilji, ki jih letno obišče okoli 120 mio. ljudi. Publikacija priča o nujnosti trajnostnega razvoja Alp na način, da bodo od tega imeli korist ne le prebivalci Alp, ampak tudi ljudje iz okoliških regij.

Publikacija in kartografsko gradivo sta dosegljiva na:

www.alpconv.org/documents/Permanent (en), <http://217.199.4.34/Alpine> (de), www.alpconv.org/archive/index_sl

WWF Švica praznuje 50 let

Ena največjih naravovarstvenih organizacij na svetu bo letos praznovala svojo petdesetletnico. Ustanovljena leta 1961, bosta WWF in njegovo švicarsko predstavništvo, sicer član CIPRE, letošnje leto obeležila s številnimi prireditvami. Tako so v narodnem muzeju v Zürichu postavili posebno razstavo o zgodovini World Wide Fund For Nature, od aprila pa se bodo po celotni Švici zvrstili še koncerti za otroke. WWF je leta 1999 začel izvajati program, katerega namen je bil varstvo Alp. V okviru Programa WWF za območje Alp nacionalna predstavništva sodelujejo pri različnih projektih, kot so npr. ekološke mreže.

WWF, ki je bil ob ustanovitvi manjša zasebna organizacija, ima danes že več kot 5400 sodelavcev in sodelavk, predstavništva pa v več kot 40 državah.

Več informacij: www.wwf.ch/de/derwwf/ueberwwf/50_jahre_wwf (de)

Pravkar izšlo: o mentaliteti gornikov

Kako se topografija odraža na ljudeh v gorskih regijah? To se v svoji knjigi "Tretja dimenzija - primerjalna zgodovina gora v novem veku" sprašuje profesor švicarske zgodovine Jon Mathieu. Mathieu prikazuje razvoj raznolikega gorskega sveta v zadnjih 500 letih in raziskuje odnos ljudi do gorskih regij. Ključne teme so globalizacija zaznavanja, prebivalstvo, kmetijstvo in kulturna raznolikost. Knjiga prinaša tudi številne primere iz alpskega sveta.

Vir: www.buchhaus.ch/csp/shop/lus/vollanzeige (de)

Cestne takse za kolesarje vendarle ne bo

Predvideni ukrepi na gorski cesti preko prelaza Großglockner/Veliki Klek se vendarle ne bodo uresničili. Podjetje Großglockner Hochalpenstraßen AG je namreč nameravalo uvesti cestnino za kolesarje, in sicer v času "največjega prometa", to je med 9.00 in 15.00. Cestina, ki je bila načrtovana od maja dalje, bi znašala 5 evrov. Podjetje, ki je svojo potezo opravičevalo z varnostnimi razlogi (v zadnjih 15 letih se je število kolesarjev na tej cesti povečalo s 5000 na okoli 20.000 letno, zaradi tega se naj bi povečalo tudi tveganje nesreč), je pod pritiski glasnih protestov okoljskih združenj odstopilo od svoje prvotne namere. Kljub vsemu pa se je podjetje odločilo, da bo razmislilo o drugačnih varnostnih ukrepih: razmišljajo namreč o kolesarski stezi, o informativni zloženki o pravilnem obnašanju na cesti ter o prostovoljnem zavarovanju v višini enega evra.

Viri: <http://derstandard.at/1296696434622> (de), <http://diepresse.com/home/panorama/oesterreich> (de), www.corriere.it/cronache/11_febbraio_07 (it)

Prireditve

Filmska, televizijska ali radijska oddaja/literarni ve: **Predstavitev knjige Karavanke brez meja**. 23.2.2011. Bled/SI. Jezik: sl. Organizira: Triglavski narodni park, Bled/SI, triglavski-narodni-park@tnp.gov.si.
Informacije: www.tnp.si.

Filmska, televizijska ali radijska oddaja/literarni ve: **TRENTARSKI OBRAZI - Kopiščar, Lepocar, Špik**. 26.2.2011. Trenta/SI. Jezik: sl. Organizira: Triglavski narodni park, Bled/SI.
Informacije: www.tnp.si/prireditve/termin/944/.

Delavnica / seminar: **Indicators of management effectiveness**. 16.3.2011 – 18.3.2011. Marbach/CH. Jezik: en. Organizira: ALPARC Netzwerk Alpiner Schutzgebiete, Secrétariat permanent de la Convention alpine: Task Force Espaces Protégés, Chambéry/F.
Informacije: www.alparc.org/kalender/die-veranstaltungen-von-alparc/new-workshop-indicators-of-management-effectiveness.

Konferenca/kongres: **Climate Change, Migration, Radicalism: What to do?**. 5.5.2011 – 8.5.2011. Mittersill/A. Jezik: en. Organizira: Quo Vadis Institute, Mittersill/A.
Informacije: www.qvinstitute.org/index.php?id=398.

Konferenca/kongres: **Climate Change in High Mountain Regions**. 28.8.2011 – 1.9.2011. Salzburg/A. Jezik: en. Organizira: ZAMG Zentralanstalt für Meteorologie und Geodynamik, Wien/A.
Informacije: www.zamg.ac.at/veranstaltungen/125jahresonnblick/docs/folder_125sbk.pdf.

Slikovni material: © CIPRA International, Lukas Coch / Zeitenspiegel, Massimo Sciandra

Saj ni res, pa je!

... so predeli v središčih mest, kjer je prepovedana vožnja z avtomobili in nošenje bikinijev, posebne sobe v gostilnah, v katerih ni dovoljeno kaditi, kupeji na vlaku, kamor psi ne smejo, sterilni prostori v bolnišnicah, kjer ni enega samega klica, celo predeli v toplicah, kamor je moškim vstop prepovedan. Bavarcem vse to ni dovolj, zdaj namreč zahtevajo, da je treba njihov del Alp razglasiti za območje - brez volkov. Seveda so nameni dobri. Kot pri vožnji z avtomobili in kajenju gre za dobrobit bližnjega. Zgornjebavarsko pašniško združenje je zaskrbljeno zaradi rejne živine, pa tudi mošnjička, zato v dokumentu, v katerem so izrazili svoje stališče, od bavarske vlade zahtevajo, naj si prizadeva za to, da živalski "prestopniki meje" ne bodo več ogrožali njihovih ovac in goveda. In sploh bo treba priseljene volkove "nemudoma odvzeti". Svobodna dežela Bavarska si mora prizadevati, da bo tudi Avstrija vzpostavila območja brez volkov ... Zakaj pa ne bi kar celotnega alpskega območja razglasili za območje, ki volkov ne pozna?

Vir: www.tt.com/csp/cms/sites/tt/%C3%9Cberblick (de)